

UCHWAŁA NR XI/70/2011
Rady Gminy Rytwiany
z dnia 30 czerwca 2011 roku

w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jednolity: Dz. U. Nr 142, poz. 1591 z 2001r. z póź. zm.), art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005r. przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z 2005r. z póź. zm.) oraz art. 4¹ ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tekst jednolity: Dz. U. Nr 70, poz. 473 z 2007r. z póź. zm.) Rada Gminy Rytwiany uchwala co następuje:

§ 1

Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011-2016, zwany dalej „Programem”.

§ 2

Program stanowi załącznik do niniejszej Uchwały.

§ 3

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rytwiany.

§ 4

Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy Rytwiany.

Załącznik do Uchwały Nr XI/70/2011
Rady Gminy Rytwiany
z dnia 30 czerwca 2011r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE NA LATA 2011–2016**

Rytwiany, 2011

INFORMACJE OGÓLNE

Rodzina jest najważniejszym środowiskiem w życiu człowieka, kształtującym osobowość, system wartości, poglądy i styl życia. Ważną rolę w prawidłowo funkcjonującej rodzinie odgrywają wzajemne relacje pomiędzy rodzicami, oparte na miłości i zrozumieniu. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrzrodzinne ulegają zaburzeniu, łamane są reguły, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi i moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Przemoc domowa może być zarówno skutkiem, jak i przyczyną dysfunkcji w rodzinie.

Przemocą w rodzinie określane jest każde zachowanie skierowane wobec osoby bliskiej, którego celem jest utrzymanie nad nią kontroli i władzy. Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciwko członkowi rodziny naruszające jego godność oraz podstawowe prawa i wolności, powodujące cierpienie i szkody.

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) definiuje przemoc w rodzinie jako jednorazowe lub powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Wokół przemocy narosło wiele mitów. Jednym z nich jest przekonanie, że jest to zjawisko marginalne, występujące wyłącznie w patologicznych środowiskach. Tymczasem według danych statystycznych przemoc w rodzinie jest zjawiskiem powszechnym i stanowi poważny problem społeczny. Znęcanie się nad rodziną jest najczęściej popełnianym przestępstwem w Polsce, zaraz po przestępstwach przeciwko mieniu i życiu.

Przemoc ze strony najbliższej osoby jest doświadczeniem traumatycznym, okaleczającym psychikę. Przemoc w rodzinie przybiera różne formy: od przemocy fizycznej, przez przemoc psychiczną i seksualną, po przemoc ekonomiczną. Przemoc w rodzinie rzadko jest incydem jednorazowym. Zazwyczaj ma ona charakter długotrwały i cykliczny.

Rodzaje przemocy:

- 1) przemoc fizyczna – jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia (popychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, kopanie, duszenie, bicie rękami i przedmiotami, parzenie, użycie broni itp.).
- 2) przemoc seksualna – to zachowanie zmuszające ofiarę do podjęcia niechcianych zachowań seksualnych lub zdeprecjonowania jej seksualności (wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego itp.).
- 3) przemoc psychiczna – to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu (wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, karanie przez odmowę uczuć, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami, domaganie się posłuszeństwa, wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, stosowanie gróźb itp.).
- 4) przemoc ekonomiczna – to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy (odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwienie podjęcia pracy zarobkowej, nie zaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny itp.).
- 5) zaniedbanie – to ciągłe nie zaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych.

Przemoc w rodzinie ma tragiczne konsekwencje i jest przestępstwem. Prowadzi nie tylko do uszkodzeń ciała ofiary, ale także do zaburzeń emocjonalnych oraz zaburzeń w sposobie, w jaki postrzega ona sama siebie, sprawcę oraz innych ludzi. Pomimo większej świadomości społecznej tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwaniu i zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom. Najczęściej identyfikowanymi ofiarami przemocy w rodzinie są kobiety i dzieci. Istnieją jednak powody by sądzić, że przemoc rodzinna dotyczy także często mężczyzn, osób starszych i niepełnosprawnych.

Z uwagi na powyższe fakty konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społeczeństwa, dostarczając wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z problemami. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy. Zjawisko przemocy na terenie Gminy Rytwiiany wymaga opracowania dokładnej diagnozy tego problemu. Konieczne byłoby również zbudowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Niniejszy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, zwany „Programem”, ma charakter długofalowy. Działania Programu obejmują lata 2011–2016.

I. Analiza problemów społecznych na terenie Gminy Rytwiany

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów społecznych w gminie z uwzględnieniem problemu przemocy w rodzinie.

Na dzień 31 grudnia 2010r. Gmina Rytwiany liczyła 6480 mieszkańców.

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w 2010r. wyniosła 351.

Ze statystyk policyjnych wynika, że na terenie gminy w roku 2010 przeprowadzonych zostało 38 interwencji domowych. W tym czasie założono 24 „Niebieskie Karty” przez policję oraz 6 „Niebieskich Kart” przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej.

Trudno jest w sposób jednoznaczny określić wielkość zjawiska przemocy na terenie gminy w związku z występowaniem przemocy ukrytej, czyli toczącej się w rodzinie czy w szkole, ale nieujętej w statystykach z powodu braku wiedzy na temat jej występowania.

Na terenie Gminy Rytwiany przemoc w rodzinie najczęściej występuje w rodzinach najuboższych, jest powiązana z alkoholizmem, niskimi dochodami finansowymi na członka rodziny, niskim wykształceniem, małą świadomością społeczną. Przypadki znęcania najczęściej odbywają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny. Praktycznie ofiary przemocy boją się, a niejednokrotnie wstydzą się o tym mówić i rozgłaszać. Trudno jest im w tych sprawach zeznawać w sądzie i dlatego wolą, aby przemoc ta trwała. Tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwaniu, poprzez zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom.

II. Cele Programu

Celem Programu jest:

- 1) zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Rytwiany,
- 2) zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- 3) zwiększenie pomocy i ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Cele Programu będą realizowane przez:

- 1) budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy,
- 2) diagnozowanie zjawiska przemocy na terenie Gminy Rytwiany,
- 3) podnoszenie kompetencji służb i instytucji w zakresie przemocy w rodzinie,
- 4) udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
- 5) oddziaływanie na sprawców przemocy w rodzinie,
- 6) kształtowanie postaw społeczności lokalnej poprzez działania edukacyjne, profilaktyczne i informacyjne.

III. Założenia Programu

1. Realizacja celów Programu zakłada:

- a) uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie,
- b) zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i profesjonalnej pomocy,
- c) promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy,
- d) edukację dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie przemocy w rodzinie,
- e) działania interdyscyplinarne w zakresie przeciwdziałania przemocy.

2. Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- a) ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.),
- b) ustawę z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (tj. Dz.U. z 2009r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.),
- c) ustawę z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz.U. z 2007r. Nr 70, poz. 473 z późn. zm).

IV. Zasoby Gminy Rytwiany w zakresie realizacji Programu:

1. Zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin.
2. Zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie oraz instytucje i organizacje pełniące funkcję wspierającą, tj. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Komenda Powiatowa Policji, Sąd Rejonowy wraz z zespołem kuratorskiej służby sądowej, Prokuratura Rejonowa, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, placówki oświatowe, placówki ochrony zdrowia, organizacje pozarządowe, parafie, sołtysi i rady sołeckie.

V. Czynniki gwarantujące właściwą realizację Programu:

- 1) poparcie działań i współpraca z samorządem powiatowym i województwa,
- 2) dobrze przygotowana i stale doskonaląca umiejętności kadra instytucji działających na rzecz rodziny,
- 3) dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych,
- 4) dobra współpraca służb i instytucji na terenie Gminy oraz poza nią,
- 5) otwartość i chęć współpracy specjalistów,
- 6) chęć zmiany i wyjścia z kryzysu ofiar przemocy.

VI. Zagrożenia w realizacji zadań Programu:

- 1) stereotypy panujące w środowisku na temat przemocy w rodzinie,
- 2) negatywne wzorce zachowań społecznych,
- 3) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin,

- 4) brak współpracy rodziny w zakresie przewycięzania kryzysów,
- 5) problem uzależnienia od alkoholu w rodzinach,
- 6) słaba kondycja ekonomiczna rodzin,
- 7) zbyt mała współpraca interdyscyplinarna.

VII. Program jest spójny z następującymi Programami:

- 1) Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2006-2016,
- 2) Wojewódzkim Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2010-2013,
- 3) Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rytwiany Na Lata 2009 - 2015
- 4) Gminnym Programem Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

VIII. Zadania Programu

Szczegółowy plan zadań określa załącznik nr 1 do Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011 - 2016

IX. Finansowanie Programu

Źródłem finansowania Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2016 są:

1. Środki własne Gminy Rytwiany, w tym pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych.
2. Dotacje budżetu państwa,
3. Środki pozyskane z innych źródeł.

X. Monitoring i ewaluacja

Monitoring i ewaluacja będą przeprowadzane systematycznie w zespole powołanym do wyżej wymienionych zadań.

XI. Uwagi końcowe

Niniejszy Program jest programem ramowym, wytyczającym kierunki działania i może podlegać uzupełnieniom i modyfikacjom wynikającym z bieżących doświadczeń jak i zmian organizacyjnych i prawnych.

Załącznik nr 1
do Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2011 – 2016

L.p.	Zadanie	Opis zadania	Termin realizacji	Realizator lub koordynator
1.	Powołanie Koalicji na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	Zespół podmiotów działających w środowisku lokalnym na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy, wraz z ich potencjałem kadrowym, kompetencyjnym, wiedzą i umiejętnościami, zasobami rzeczowymi i finansowymi, wzajemnie ze sobą współpracujących w sposób skoordynowany.	2011 rok	Wójt Gminy Rytwiany
2.	Powołanie Zespołu Interdyscyplinarnego	Zespół będzie się składał z grupy specjalistów reprezentujących instytucje wchodzące w skład lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy – Koalicji na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, tj. przedstawicieli Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rytwianach, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia i innych instytucji.	2011 rok	Wójt Gminy Rytwiany
3.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku przemocy. • Diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie. • Inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie. • Opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach. • Rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym. • Inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie. • Monitorowanie sytuacji rodzin, w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin, w których dochodzi do przemocy. • Prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów tych działań. 	2011-2016	<ul style="list-style-type: none"> • Kierownik GOPS • Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego
4.	Podniesienie poziomu wiedzy i umiejętności osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> • Systematyczne szkolenia przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieskiej Karty i prowadzenia interwencji kryzysowej. • Organizowanie spotkań w celu wymiany doświadczeń między pracownikami różnych instytucji wchodzących w skład lokalnego 	2011-2016	<ul style="list-style-type: none"> • Zespół Interdyscyplinarny • GOPS • Przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

		systemu przeciwdziałania przemocy.		
5.	Zmiana postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie poprzez działania informacyjno – edukacyjne	<ul style="list-style-type: none"> • Rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (brozurek, ulotek, plakatów, itp.) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności. • Dostarczenie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie. • Umieszczenie informacji na stronach internetowych Urzędu Gminy, Gazecie Rytwiańskiej. 	2011-2016	<ul style="list-style-type: none"> • Przewodniczący Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • GOPS • Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego